

JALGRATTURINA EESTI LIIKLUSES

Väljaandja: Transpordiamet

*Kasutatud fotod: Scanpix/Eero Vabamägi,
Visit Estonia, Pixabay,
Dreamstime, Kaie Lilleorg*

2022

TERE, HEA LIIKLEJA

Eestis kehtib parempoolne liiklus ning liiklusnõuded on reguleeritud liiklusseadusega. Suurim lubatud sõidukiirus maanteel (asulavälisel teel) on 90 km/h ja linnas ning asulates (asulasisesel teel) 50 km/h. Olenevalt liiklus- ja teeloludest on suveperioodil lubatud mõnel teel kiiruseid tõsta.

Meil on palju pimedat aega ja tihti kas vihmaseid või uduseid ilmu. Meie teedel ja tänavatel liikudes peate arvestama sellega, et te ei pruugi olla autojuhtidele hästi nähtav. Ohutuse suurendamiseks tuleb jalgratturil kanda erksavärvilisi riideid.

Talved on meil lumised ning tee ääres võivad olla kõrged lumehanged, mis takistavad nähtavust. Kõnni- ja sõiduteed on tihti peale libedad, mille tulemusena pikeneb oluliselt nii sõidukite pidurdus- kui ka peatumisteed.

Peatumisteedonna pikkus asulakiirusel 50 km/h olenevalt ilmastikust.

Kuna Eesti linnades ja maanteedel juhtub palju jalgratturiõnnetusi, siis jagame allpool näpunäiteid nende ennetamiseks. Abimaterjal tutvustab Eestis kehtivaid liiklusreegleid ning jagab nõuandeid, kuidas jalgratturina ohutult liigelda. Materjali lõpust leiata olulisemad mõisted, mis aitavad tekstist paremini aru saada.

JALGRATTURINA LIIKLUSES

Eestis väärtustatakse üha rohkem jalgrattaga liikumist. Alla viiekilomeetriliste distantside läbimiseks on jalgratas sageli soodsaim ja kiireim transpordivahend. Igal aastal ehitatakse ohutuma jalgrattasõidu tagamiseks uusi jalgratta- ja jalgteid.

Jalgrattur on juht ja sõiduteel kehtivad talle samad liiklusreeglid nagu teistele juhtidele.

Lapsed tohivad sõidutee ääres jalgrattaga sõita alates 8. eluaastast ainult koos täiskasvanud saatjaga. Iseseisvalt tohib laps sõiduteel sõita alates 10. eluaastast, kui ta on läbinud jalgratturikoolituse, sooritanud eksami ning talle on väljastatud jalgratturi juhiluba. Juhiloa olemasolu on kohustuslik 10–15-aastastel lastel, kes soovivad iseseisvalt sõiduteel sõita. Jalgratturiekсамit on võimalik sooritada Transpordiameti teenindusbüroodes.

JALGRATTURI KOHUSTUSED

- Alla 16-aastane jalgrattur peab kandma kinnirihmatud jalgratturi-kiivrit.
- Jalgrattaga võib sõita jalgrattarajal või jalgrattateel või võimalikult sõidutee parema ääre lähedal, välja arvatud enne vasakpöövet, mil tuleb reastuda pärisuuna vasaku ääre lähedale (kui liikluskorraldusvahendid ei näita teisiti).
- Sõiduteega lõikumise kohale mööda jalgrattateed või jalgratta- ja jalgteed lähenev jalgrattur peab vähendama kiirust. Jalgrattur peab sõidutee ületama jalakäija tavakiirusega jalakäijat ohustamata.

PIIRANGUD JALGRATTURITELE

Jalgrattur ei tohi:

- juhtida sõidukit joobes;
- tegeleda juhtimise ajal kõrvaliste tegevustega;
- vedada esemeid, mis takistavad juhtimist või tekitavad ohtu teistele liiklejatele;
- lasta vedada enda juhivat sõidukit;
- vedada järelhaagist, mis ei ole mõeldud jalgratta jaoks;
- sõidutada sõitjat, kes ei istu sõitjale ettenähtud istmel või ei kannu kinnirihmatud kiivrit.

KORRAS JALGRATAS JA KIIVER

JALGRATAS on vähemalt kahe rattaline sõiduk, mis liigub sellega sõitva inimese lihaskõõl pedaalide või käsivõtude/-hoobade abil. Jalgratas võib olla varustatud kuni 0,25-kilovattise püsi-nimivõimsusega elektrimootoriga, mille väljundvõimsus väheneb sõiduki kiiruse kasvades ning mille toide lakkab, kui sõitja lõpetab väntamise või enne, kui sõiduki kiirus saavutab 25 km/h. Jalgrattaks ei loeta ratastooli.

Turvalisema jalgrattasõidu jaoks on liikluseaduses välja toodud, et jalgrattal peab kindlasti olema:

- ees valge ja taga punane helkur;
- vähemalt ühe ratta mõlemal küljel kollane või valge helkur;
- signaalkell;
- töökorras pidurid.

Pimeda ajal ja halva nähtavuse korral peab lisaks ees põlema valge ja taga punane tuli.

Alla 16-aastane jalgrattur peab kandma jalgratturi kiivrit.

Pead kaitseb kiiver, mis on:

- jalgratturile paras;
- terve;
- korralikult reguleeritud ja rihmadega kinnitatud.

Sõidumugavust lisab see, kui kiiver on mugav, kerge ja hea ventileeritavusega.

JALGRATTURI ASUKOHT TEEL

SÕITMINE SÕIDUTEE ÄÄRES

Sõidutee ääres peavad jalgratturid sõitma samas suunas nagu teised sõidukid. Jalgratturid peavad paiknema võimalikult paremal sõidutee äärel. Kui rattureid on mitu, tuleb sõita üksteise taga.

Fotol sõidavad jalgratturid sõidutee paremas ääres üksteise taga mööduka pikivahega.

Sõidu ajal tuleb järgida liiklusreegleid ja enne manöövreid anda oma tegevusest käega märku, et teised juhid teaksid, mida sa jalgratturina teha plaanid.

- Kui sõidutee ääres ei ole eraldi jalgratta- ja jalgteed, sõida sõidutee paremal äärel.
- Sõidutee ääres sõida üksteise taga.
- Tee end liikluses sõidukijuhtidele hästi nähtavaks.
- Kanna erksavärvilisi riideid või helkurvesti.

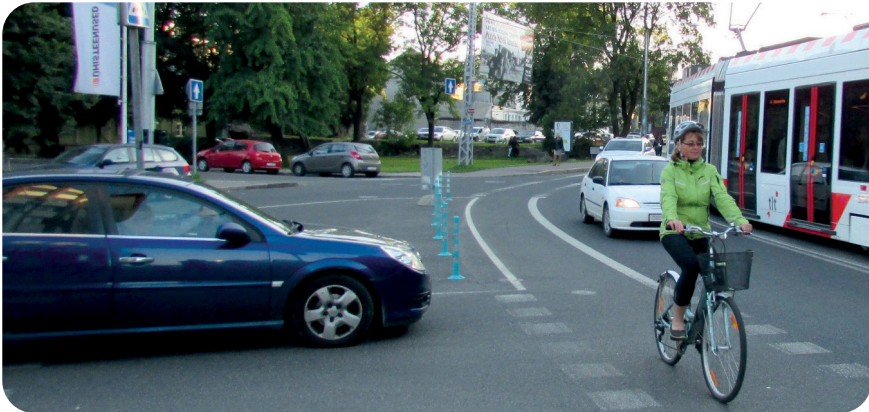
Kui jalgrattur lükkab jalgratast enda kõrval, on ta jalakäija ja talle kehtivad jalakäija reeglid. Erand on olukord, kui jalgrattur liigub sõidutee ääres. Sellisel juhul peab ta liikuma sõidutee paremas ääres. Lükates jalgratast või mõnd muud sõidukit, tuleb liikuda sõidukitega samas suunas, sest neil liiklusvahenditel olevad valgustusseadmed võivad eksitada teisi juhte.

SÕITMINE JALGRATTARAJAL

Jalgrattarada on jalgratta, kergliikuri, kaherattalise pisimopeedi või mopeediga liiklemiseks ettenähtud ja teekattemärgisega tähistatud pikisuunaline sõiduteeosa.

Sõidutee äärde markeeritud jalgrattarada tähistatakse teekattemärgisega „valge jalgratas“. Jalgrattarada võib olla värvitud punaseks, et autojuhid rattureid paremini märkaksid ning oleks selgelt mõista, kus on jalgratturite sõiduteeosa.

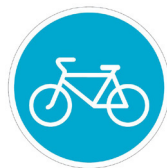
Kuna jalgrattarada on sõidutee osa, siis kehtivad jalgrattarajal sõitvale jalgratturile samad reeglid, mis sõiduteel sõitvale juhile.

Fotol sõidab jalgrattur sõidutee ääres oleval jalgrattarajal.

SÕITMINE JALGRATTATEEL

Jalgrattatee on jalgratta, kergliikuri, pisimopeedi või kahe- või kolme- rattalise mopeediga liiklemiseks ettenähtud sõiduteest ehituslikult eraldatud või eraldi asuv teeosa või omaette tee, mis on tähistatud asjakohase liiklusemärgiga.

Jalgratta- ja sõidutee lõikumisel on eesõigus sõiduteel sõitval juhil. Jalgrattur võib ületada sõidutee sõites, kuid sõiduteed ületades võib jalgrattur liikuda vaid jalakäija kiirusega.

SÕITMINE JALGRATTA- JA JALGTEEL

Jalgratta- ja jalgteel on jalgratta, kergliikuri, pisimopeedi või robotliikuriga ja jalakäijana liiklemiseks ettenähtud tee või teeosa, mis on tähistatud asjakohase liiklusemärgiga. Jalgratta- ja jalgteed on erineva märgistusega ja tuleb järgida liiklusemäärke (vt alt). Jalgratta- ja jalgteel liigeldes ei pea 10–15-aastased jalgratturid omama jalgratturi juhiluba.

Jalgratta- ja jalgteid võib olla erineva tähistusega.

Kõige sagedamini kasutatakse varianti, kus jalakäijad ja jalgratturid liiguvad läbiseigi. Sõites hoida tee paremasse äärde. Jalakäijate vahel sõida jalakäijate kiirusega. Jalakäijast möödumiseks anna vajaduse korral signaalkella, vähenda kiirust ja möödu ohutus kauguses.

Sagedaselt kasutatakse ka varianti, kus jalakäijate ja jalgratturite teeosa on eraldatud joonega. Sõites vali õige teepool ja hoida paremasse äärde. Eesliikujast möödu vasakult.

Kui nimetatud liiklusemärgidel on pealetõmmatud punane joon, siis tähendab, et jalgrattatee või jalgratta- ja jalgteel lõpeb. Jalgrattur peab olema väga tähelepanelik.

SÕIDUTEE ÜLETAMINE JALGRATTAGA

Jalgratturil on lubatud sõidutee ületada jalakäija tavakiirusel sõites, kuid ohutum on ületada sõidutee jalgratas käekõrval. Lastega jalgrattasõitu harjutades soovitage kindlasti enne sõidutee ületamist jalgrattalt maha tulla, sest nii jääb lapsele enne sõidutee ületamist aega veenduda, kas sõidutee ületamine on ohutu. Sõiduteed ületades sõites tuleb liikuda jalakäija kiirusega. Enne sõidutee ületamist tuleb alati veenduda selle ohutuses.

SÕIDUTEE ÜLETAMINE ÜLEKÄIGURAJAL

Ülekäigurada tähistatakse järgnevate liiklusemärgide ja teekattemärgistusega.

Ülekäigurada on jalakäijale sõidutee, jalgrattatee või trammittee ületamiseks ettenähtud asjakohase liikluskorraldusvahendiga tähistatud teosa, kus juht on kohustatud jalakäijale teed andma.

Ülekäigurada on reguleeritav, kui liiklejate liikumise järjekorra määravad foorituled või reguleerija märguanded. Muul juhul on ülekäigurada reguleerimata. **Ülekäigurajal** võib sõidutee ületada ka jalgratta, kergliikuri või pisimopeediga sõites, kuid jalgratturil, kergliikurijuhtidel ega pisimopeedijuhtidel ei ole sõidukijuhi suhtes eesõigust, välja arvatud juhul, kui jalgrattur, kergliikurijuht või pisimopeedijuht ületab ülekäigurajal või ülekäigukohal sõiduteed, millele sõidukijuht pöörab. Ülekäigurajal võib sõita ainult jalakäija tavakiirusega, ohustamata jalakäijaid.

Sõiduteel sõitvad juhid peavad teed andma ülekäigurajal sõiduteed ületada soovivale jalakäijale ja jalgratturile, kes lükkab jalgratast enda kõrval. Enne sõiduteele astumist veendu alati, et sõidukijuhid on sind märganud ja sõidutee ületamine on ohutu.

Jalgrattaga sõiduteed ületades tuleb liikuda jalakäija kiirusega. Liikudes jalgrattal ei tohi ohustada jalakäijat. Eriti tiheda liiklusega tänaval on ohutum tulla jalgrattalt maha.

Erandina peab sõiduteel sõitev juht andma teed jalgratturile, kes ületab teed, millele sõiduteel sõitev juht pöörab. Kuigi pööret lõpetav juht peab andma teed, on väga oluline, et jalgrattur enne sõidutee ületamist veenduks, et teda on märgatud ja tee ületamine on ohutu. Kõige lihtsam viis veendumaks, et sõidukijuht on sind märganud, on silmside loomine teise sõidukijuhiga. Kindlasti on väga ohtlik sõita hooga sõiduteele, sest nii ei jõua sõidukijuht enam reageerida ja liiklusõnnetust ära hoida.

SÕIDUTEE ÜLETAMINE ÜLEKÄIGUKOHAS

Ülekäigukoht on jalakäijale sõidutee, jalgrattatee või trammitee ületamiseks ettenähtud ja asjakohaselt tähistatud teosa, kus jalakäijal ei ole sõidukijuhi suhtes eesõigust, välja arvatud juhul, kui jalakäija ületab ülekäigukohal sõiduteed, millele sõidukijuht pöörab.

Ülekäigukohal võib jalgrattur, kergliikurijuht või pisimopeedijuht sõidutee ületada ka sõites, kuid siis pole tal sõidukijuhi suhtes eesõigust, välja arvatud juhul, kui ta ületab ülekäigukohal sõiduteed, millele sõidukijuht pöörab. Ülekäigukohal peab jalgratta, kergliikuri või pisimopeediga sõitma jalakäija tavakiirusega, ohustamata jalakäijat.

Fotol on ülekäigukoht

Ülekäigukohas ei ole ülekäigurajale iseloomulikku teekattemärgistust. Ülekäigukohas sõiduteed ületades peab olema väga tähelepanelik, sest sõiduteel sõitvad juhid ei pea jalakäijatele ega jalgratturitele teed andma.

SÕIDUTEE LÕIKUMINE JALGRATTA- JA JALGTEEGA

Sõidutee lõikumisel jalgratta- ja jalgteega peab jalgrattur enne sõidutee ületamist vähendama kiirust ja vajaduse korral seisma jääma. Eestis kasutatakse jalgratta- ja jalgteel lõikumisel sõiduteega mitmesuguseid liikluskorralduslikke lahendusi. Sõidutee ületamisel tuleb alati jälgida liikluskorraldusvahendeid (foor, liiklusmärgid, teekattemärgised) ning veenduda enne sõidutee ületamist, kes peab kellele teed andma.

Kui jalgrattur ületab sõites sõiduteed, millele autojuht pöörab, siis peab autojuht jalgratturile teed andma (kui teeandmise kohustus ei ole liikluskorraldusvahenditega reguleeritud teisiti).

Künnisega jalgratta- ja jalgteel lõikumine sõiduteega.

Ülevaloleval fotol on autojuht tegemas parempöört ja peab pöörde lõpetamisel alati otseliikuvale jalakäijale, jalgratturile, kergliikuri- või pisimopeedijuhile teed andma. Jalgrattur peab alati enne sõidutee ületamist vähendama kiirust ning veenduma, et autojuhid on teda märganud ja teed ka annavad. Tee võib sõites ületada jalakäija tavakiirusel.

SÕIDUTEE ÜLETAMINE LÄBI JALAKÄIJATE TUNNELI

Tiheda liiklusega tänavate juurde on sageli rajatud käigutunnelid, mille abil on ohutum teisele poole teed saada. Käigutunnelid võivad olla nii trepi kui ka kaldteena.

Kui märgil on näidatud kaldtee nii nagu allolevatel märkidel, siis on ka jalgratturil mugav seda teed kasutada. Kindlasti tuleb olla tähepanelik jalakäijate suhtes ja jalakäijate vahel liikuda jalakäijate kiirusega.

Fotol on kujutatud jalgratta- ja jalgtee, mis läheb kaheks.

Parempoolne tee osa läheb tunneli kaudu teisele poole sõiduteed. Vasakpoolset teosa mööda saab jätkata sõitu otse. Tunnelisse sisenemise kohta näitab ka paremal tee äärel olev liiklusmärk.

RAUDTEE ÜLETAMINE

Sõidu- ja raudtee lõikumist nimetatakse raudteeülesõidukohaks. Kui jalgrattur sõidab sõiduteel ja soovib ületada ülesõidukohta, siis peab ta alati enne veendumata, et rongi ei lähene. Rongil on alati eesõigus!

Kui raudteeülesõidukohas on foor ja seal vilgub punane tuli, siis raudteed ületada ei tohi. Raudteerööpaid tuleb ületada võimalikult risti, et vältida kukkumist.

Fotol on fooriga raudteeülesõidukoht.

Jalakäijatele on raudtee ületamiseks ülekäigukohad. Kui jalgrattur soovib ületada raudtee ülekäigukohas, tuleb alati jalgrattalt maha tulla ja jalgratast enda kõrval üle raudtee lükata.

Fotol on kujutatud raudteeülekäigukoht.

Raudteeülekäigukohas on kõikjal ka ohutuse suurendamiseks metallist tõkked, et keegi hooletult raudteele ei kõnniks või sõidaks. Tõkkeid on õige läbida kõndides nende vahelt läbi, mitte ümber tõkete. Raudteeülekäigukoht on tähistatud ka vastava liiklusemärgiga.

SÕITMINE PIMEDA AJAL

Nii pimedal kui ka valgusel ajal liigeldes tasub end teha hästi nähtavaks. Jalgratturit teevad paremini märgatavaks erksavärvilised riided ja pimedal ajal pole midagi efektiivsemat kui ohutusvest. Ohutusvest ei ole seaduse järgi kohustuslik, kuid valgustamata teedel sõites rangelt soovituslik.

Fotol on ohutusvesti kandev jalgrattur ja tumedas riietuses rattur õhtusel ajal.

Erksalt riietatud jalgratturit märkavad teised juhid juba eemalt ja nii jääb rohkem aega, et jalgratturiga arvestada. Tumedasse riietatud rattur on väga halvasti nähtav ja sulandub taustaga üheks.

Lisaks jalgratturi riietusele on oluline, et ka jalgratta küljes oleksid töökorras helkurid ja tuled, mis aitavad jalgratta pimedal ajal paremini märgatavaks teha.

Pimedal ajal peab jalgrattal ees põlema valge tuli ja taga punane tuli.

ERISUSED LASTELE JALGRATTAGA SÕITMISEL

Lapsevanema selgituste järgi ja nende eeskujul õpib laps kõige enam. Seejärel on väga oluline, et lapsevanemad oleksid liigeldes alati eeskujuks ning põhjendaksid lapsele eakohase ohutu liikluskäitumise põhimõtteid ja reegleid. Tänu regulaarsele juhendamisele ja positiivsele eeskujule tekib lapsel harjumus teiste liiklejatega arvestavalt käituda ja ohte ette näha.

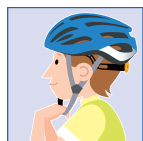
Lapsed võivad jalgrattaga sõita õuealal, kõnniteel ning jalgratta- ja jalgteel. Jalgrattarajal ja sõidutee ääres võivad lapsed liikuda alates 8. eluaastast ainult koos täiskasvanud saatjaga. Iseseisvalt võivad sõiduteel sõita 10–15-aastased jalgratturid, kellel on jalgratturi juhiluba.

Alla 16-aastane jalgrattur, kergliikuri- või pisimopeedijuht peab kandma jalgratturikiivrit. Kiiver peab olema lapsele paras ja õigesti kinnitatud (vt alt). Kiivrit peavad kandma ka väikelapsed, kes istuvad rattatoolis (sh cargo-ratas) või jalgratta järelhaagises. Soovitame kanda kiivrit ka täiskasvanutel, kuna ka nende pea vajab kukkumise korral kaitset.

Lapse jalgratas peab vastama samadele nõuetele, mis on toodud infomaterjalil leheküljel 3.

Alla 13-aastane laps võib sõita kõnniteel üksi või koos kuni kahe jalgratturist saatjaga (nt laps koos ema ja isaga). Kõnniteel võib sõita ka väikelast rattatoolis, cargo-rattal või ratta järelhaagises sõidutav jalgrattur.

Kiivri õigesti pähepanemine reegli 2V1 järgi

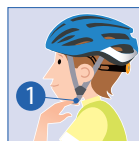
Aseta kiiver pähe otse, mitte liiga ette, taha või küljele.

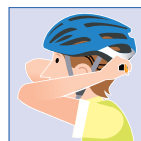
Jälgi, et kiiver kaitseks sinu otsmikku – kiivri ääre ja kulmude vahele võib mahtuda kuni 2 sõrme (mitte rohkem).

Kiivri rihmad peavad kõrva alla moodustama V-tähe. Selleks liiguta kinniti kõrva alla, pingutades kõrva ümber asetsevaid rihmasid.

Reguleeri rihmade pikkust nii, et löua ja kinnitatud kiivririhmade vahele mahub ainult 1 sõrm.

Viimasena reguleeri kiivri suurust. Kiiver võib veidi liikuda, sest liiga tugevalt kinnitamine tekitab peavalu, eriti sooja ilmaga.

HOIATUSMÄRGID

111 „Tõkkepuuga raudteeülesõidukoht“ hoiatab lähenemise eest tõkkepuuga raudteeülesõidukohale.

112 „Tõkkepuuta raudteeülesõidukoht“ hoiatab lähenemise eest tõkkepuuta raudteeülesõidukohale.

131 „Lõikumine trammiteega“ hoiatab tee lõikumise eest trammiteega;

132 „Samaliigiliste teede ristmik“ hoiatab ristmiku eest, kus juht peab andma teed paremalt lähenevale või paremal asuval juhile. Kui märk on pandud kattega tee ja kruusa- või pinnastee ning kruusa- ja pinnastee lõikumiste ette, siis muutuvad need teed samaliigilisteks.

133 „Lõikumine kõrvalteega“ hoiatavad kõrvaltee lõikumise eest peateega või suubumisest sellesse.

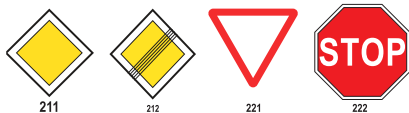
171 „Ees on reguleerimata ülekäigurada“ hoiatab reguleerimata ülekäiguraja eest.

172 „Jalakäijad“ hoiatab lähenemise eest teelõigule, kus jalakäijad ületavad sageli teed väljaspool ülekäigurada või kus jalakäijaid liiguvad sõiduteel või selle ääres.

173a „Lapsed“ hoiatab lähenemise eest teelõigule, kus võivad sageli teele tulla lapsed.

174 „Lõikumine jalgrattateega“ hoiatab tee lõikumise eest jalgrattateega või jalgratta- ja jalgteega või kohast, kus jalgrattatee lõppemisel jalgrattur, kergliikurijuht, mopeedi- ja pisimopeedijuht ning jalgratta- ja jalgteel lõppemisel jalgrattur, kergliikurijuht, pisimopeedijuht siirduvad sõiduteele.

EESÕIGUSMÄRGID

211 „Peatee“ tähistab teed, millel sõitval juhil on reguleerimata ristmikul eesõigus kõrvalteel sõitva juhi suhtes.

212 „Peatee lõpp“ näitab märgiga 211 „Peatee“ tähistatud tee lõppu.

212 „Anna teed“ kohustab juhti andma teed lõikuval teel sõitvale juhile. Peateele pandud märk tähistab ühtlasi peatee lõppu.

212 „Peatu ja anna teed“ kohustab juhti peatuma stoppjoone ees, selle puudumisel ristmiku juures lõikuva sõidutee ääres, muudes kohtades märgi ees.

KEELUMÄRGID

331 „Sissesõidu keeld“ keelab kõikide sõidukite liikluse (sh jalgratas, kergliikur jms).

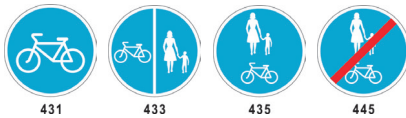
321 „Jalgratta sõidu keeld“ keelab jalgratta, kergliikuri, mopeedi ja pisimopeedi liikluse.

324 „Käigukeeld“ keelab jalakäijate liikluse. Märk kehtib ainult sellel teepoolel, kuhu see on pandud.

333 „Vasakpöörde keeld“ keelab vasakpöörde ainult sellel sõiduteede lõikumisalal, mille ette see on pandud. Märk ei keela tagasipööret.

334 „Tagasipöörde keeld“ keelab tagasipöörde. Märk ei keela vasakpööret.

KOHUSTUSMÄRGID

431 „Jalgrattatee“ näitab, et tohivad liikuda jalgrattur, kergliikurijuht, mopeedi- ja pisimopeedijuht. Kui liiklustihedus võimaldab, tohib liikuda ka jalakäija, takistamata jalgratta-, kergliikuri-, mopeedi- ja pisimopeediliiklust.

433 „Jalgratta- ja jalgte“ näitab, et tohivad liikuda jalakäija, jalgrattur, kergliikurijuht ja pisimopeedijuht. Jalgrattur ja pisimopeedijuht tohib liikuda sellel teepoolel vastavalt märgil näidatule ühel, jalakäija teisel pool, kergliikurijuht tohib liikuda mõlemal pool.

435 „Jalgratta- ja jalgte“ näitab, et tohivad liikuda jalakäija, jalgrattur, kergliikurijuht ja pisimopeedijuht, kasutades teed ühiselt, hoidudes tee paremasse äärde.

445 „Jalgratta- ja jalgte lõpp“.

OSUTUSMÄRGID

543 „Ülekäigurada“ osutab jalakäijate reguleerimata ülekäigurajale.

521 „Ühesuunaline tee“ tähistab teed või sõiduteed, mille kogu laiuses sõidavad sõidukid ainult ühes suunas.

573 „Õueala“ osutab kohale, kus hakkab kehtima õuealale kindlaksmääratud liikluskord. Jalakäija tohib liikuda ja laps mängida kogu õueala ulatuses, kuid ei tohi juhti põhjendamatult takistada. Juht ei tohi õuealal jalakäijat ohustada ega takistada, vajaduse korral tuleb sõiduk seisma jätta. Lubatud kiirus on kuni 20 km/h.

571 „Asula“ osutab kohale, kus hakkab kehtima asulale kindlaksmääratud liikluskord.

ASULA on hoonestatud ala, mille sisse- ja väljasõiduteed on tähistatud asula liikluskorda kehtestavate liiklusmärkidega.

FOOR on teedel kasutatav elektriline seade liikluse reguleerimiseks valgussignaalide abil.

HALB NÄHTAVUS on ilmast või muudest nähtustest (udu, vihm, lumesadu, tuisk, hämarus, suits, tolmu- ja poripritsmed, vastupäike) tingitud ajutine olukord, kui teel vaadeldavat objekti ei ole võimalik taustast eristada kaugemalt kui 300 meetrit.

HELKUR on vahend inimese või muu objekti märgatavuse suurendamiseks pimedal ajal sellelt vahendilt valgusallika poole tagasi peegelduva valguse abil, mis on nähtav lähitulede valgusvihus vähemalt 150 meetrit ja kaugtulede valgusvihus vähemalt 300 meetrit.

EESÕIGUS on liikleja õigus liikuda enne teist liiklejat.

JALGRATTA- JA JALGTEE on jalgratta, kergliikuri, pisimopeedi või robotliikuriga ja jalakäijale liiklemiseks ettenähtud tee või teeosa, mis on tähistatud asjakohase liiklusmärgiga.

JALGRATTATEE on jalgratta, kergliikuri, pisimopeedi või kahe rattalise mopeediga liiklemiseks ettenähtud sõiduteest ehituslikult eraldatud või eraldi asuv teeosa või omaette tee, mis on tähistatud asjakohase liiklusmärgiga.

JALGRATTARADA on jalgratta, kergliikuri, pisimopeedi või kahe rattalise mopeediga liiklemiseks ettenähtud ja teekattemärgisega tähistatud pikisuunaline sõiduteeosa.

JALAKÄIJA on jalgsi, ratastoolis või muu sarnase üksnes piiratud liikumisvõimega isikule kasutamiseks ettenähtud sõidukiga liikleja. Jalakäijaks loetakse ka inimese lihasjõul liikuvat rula, rulluiske või -suuski, tõukeratast või -kelku või muud sellesarnast vahendit kasutatav liikleja ning jalgratast või mittetöötava mootoriga ühe- või kahe rattalist sõidukit käekõrval lükkav liikleja.

JUHT on isik, kes juhib mõnda sõidukit, näiteks auto, jalgratas, kergliikur, mootorratas jne.

PISIMOPEED on vähemalt kahe rattaline istekohaga sõiduk, mille suurim kasulik võimsus sise põlemismootori korral või mille suurim püsi-nimivõimsus elektrimootori korral ei ületa ühte kilovatti ja valmistajakiirus ei ületa 25 km/h.

KÖNNITEE on jalakäija, robotliikuri ja kergliikuriga liiklemiseks ettenähtud ja äärekiviga või muul viisil sõiduteest või jalgrattateest eraldatud teeosa, mis võib olla tähistatud asjakohaste liiklusmärkidega või teekattemärgistega.

LIIKLEJA on liikluses osalev jalakäija või juht.

PIMEDA AEG on ajavahemik ehist koiduni, kui loodusliku valguse vähesuse tõttu on nähtavus alla 300 meetri.

SÕITJA on isik, kes kasutab liiklemiseks sõidukit, kuid ei juhi seda.

ROBOTLIIKUR on ratastel või muul veermikul maapinnaga kontaktis liikuv osaliselt või täielikult automaatne või kaugjuhitav sõiduk, mis kasutab ümbritseva keskkonna kohta teabe saamiseks andureid, kaameraid või muid seadmeid ja mis on saadud teavet kasutades suuteline liikuma osaliselt või täielikult juhi kontrollita.

KERGLIIKUR on ühe inimese vedamiseks ettenähtud istekohata elektri jõul liikuv sõiduk, välja arvatud jalgratas, mille valmistaja kiirus on max 25 km/h. Kergliikurid on tasakaaluliikur, elektriline tõukeratas, monoratas, elektriline rula.

SÕIDUK on liiklusvahend, mis liigub mootori või muul jõul.

SÕIDUTEED on teesosa, mis on ette nähtud sõidukite liikluseks.

TEE on jalakäijate või sõidukite liiklemiseks avatud rajatis. Tee koosseisu kuuluvad ka teepeenrad, eraldus- ja haljasribad. Olenevalt pealiskihist jagunevad teed kattega teeks, kruusateeks ja pinnasteeks.

TRAMM on sõitjate vedamiseks ettenähtud elektrikontaktliiniga ühendatud rööbashaagisega või rööbashaagiseta rööbassõiduk.

TROLL on sõitjate vedamiseks ettenähtud elektrikontaktliiniga ühendatud auto, millel on lisaks juhikohale rohkem kui kaheksa istekohta.

ÕUEALA on jalakäijate ja sõidukite samaaegselt liiklemiseks ettenähtud ala, kus ehituslike või muude vahenditega on vähendatud sõidukite kiirust ning mille sisse- ja väljasõiduteed on tähistatud õueala liikluskorda kehtestavate liiklusmärkidega.

ÜHISSÕIDUK on ühistransporditeenust osutav buss, troll, tramm või sõitjaid vedav ühistransporditeenuse osutamiseks ettenähtud sõiduauto.

ÜLEKÄIGUKOHT on jalakäijale sõidutee, jalgrattatee või trammitee ületamiseks ettenähtud ja asjakohaselt tähistatud teesosa, kus jalakäijal ei ole sõidukijuhi suhtes eesõigust, välja arvatud juhul, kui jalakäija ületab ülekäigukohal sõiduteed, millele sõidukijuht pöörab.

ÜLEKÄIGURADA on jalakäijale sõidutee, jalgrattatee või trammitee ületamiseks ettenähtud asjakohase liikluskorraldusvahendiga tähistatud teesosa, kus juht on kohustatud jalakäijale teed andma. Ülekäigurada on reguleeritav, kui liikujate liikumise järjekorra määravad foorituled või reguleerija märguanded. Muul juhul on ülekäigurada reguleerimata.

KOKKUVÕTVALT PEA MEELES

Jalgrattur on juht ja sõiduteel kehtivad talle samad liiklusreeglid nagu teistele juhtidele.

Lapsed tohivad sõiduteel sõita alates 8. eluaastast koos täiskasvanud saatjaga. Iseseisvalt tohib laps sõiduteel sõita alates 10. eluaastast, kui tal on jalgratturi juhiluba. Juhiluba on kohustuslik 10–15-aastastel sõiduteel sõitvatele jalgratturitele.

Alla 16-aastane jalgrattur peab kandma kinnirihmatud jalgratturikiivrit.

Sõiduteega lõikumise kohale mööda jalgratta- ja jalgteed lähenev jalgrattur ning mööda jalgrattateed lähenev jalgrattur peab vähendama kiirust. Jalgrattur peab sõidutee ületama jalakäija tavakiirusega ohustamata jalakäijat.

Sõiduteel sõida alati tee paremas ääres.

Mitmekesi sõites sõitke üksteise taga.

Ristmikul tuleb olla tähelepanelik.

Kui ristmikul puuduvad eesõigusemärgid, tuleb teed anda paremalt lähenevale juhile.

Kui ristmikul on eesõigusemärgid, on eesõigus peateel sõitval juhil

Täitke alati liiklusnõudeid ning olge eeskujuks oma lastele!

Veendu alati enne sõidu alustamist, et ratas on töökorras!

Tee ennast liikluses nähtavaks ja anna oma tegevustest märku!

Jalgrattur soovib pöörata
vasakule

Jalgrattur soovib pöörata
paremale

SISUKORD

Tere, hea liikleja	1
Jalgratturina liikluses	2
Korras jalgratas ja kiiver	3
Jalgratturi asukoht teel	4
Sõidutee ületamine jalgrattaga	7
Sõitmine pimedal ajal	12
Erisused lastele jalgrattaga sõitmisel	13
Olulisemad liiklusmärgid	14
Olulisemad mõisted	16
Kokkuvõtvalt pea meeles	18

Rohkem infot

www.transpordiamet.ee

TRANSPORDIAMET